

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vasárhelytől, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvtéri cikkek stb. intézendők.

Nyilvtéri cikkek soronként 10 kr-ért közöltnak.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr
Külföldre 1 évre 8 frt — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos gumond-sorért vagy annak terfogataért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számoltatnak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

A székely munkáskérdés.

Munkát adni a székelynek, kik közül évek sora óta elvándorolnak nagyszámban a szomszéd Romániába, hogy biztosabb viszonyok között ott keressék kenyerüket, megmenteni a föld népet az elzüléstől, megakadályozni a munkásvándorlást és ezáltal a székely megyék ipari és közgazdasági életét erősíteni, előbbre vinni és hasznossá tenni: ezeket tűzte ki megvalósítása céljául Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter.

Évek óta hangoznak a panaszok, hogy a székely munkaerő nem érvényesülhet itthon. Pedig vannak itthon is a megélhetésnek bőséges módjai. Tapasztaltatott az is, hogy a gyárak keletkezése által munkás kézben hiány van.

A „Székelyföld“ tárczája.

Apróságok.

Papirfogyasztás. Egy belga statisztikus a konzulási és egyéb kereskedelmi jelentésekből, az államok által kiadott statisztikai adatokból utána számított a papirgyárak forgalmának, s azt az eredményt kapta, hogy az egész világon egy milliárd és nyolczszáz millió font papirost készítenek évenként. Kínáról azonban megjegyzi, hogy megközelítő adatokat sem szereztetett, ott pedig rendkívül nagy a papirfogyasztás, mert ipari célokra, díszítésekre sokkal nagyobb mértékben használják, mint bármely más országban. A papir félét a nyomdák fogyasztják el, körülbelül 900 millió fontot. Közül négyezer papirgyár működik, s azokban 90,000 férfi és 180,000 nő foglalkozik. Mennyi azonban még azok száma, kik a rongyok összegyűjtésével foglalkoznak és mennyien vannak, kik a papirt doboznak vagy másképen dolgozzák föl. A gyárak kimutatásai után arra lehet következtetni, hogy csomagolásra 240 millió font papir készül, egyéb iparágak számára 140 millió font. Az államok mintegy 200 millió font papirt használnak el hivatalos aktákra. E számítás — mint maga a belga statisztikus is bevallja — nagyon hozzávetőleges, mert a fölhasznált adatok sem ugyanazon évekről szólnak, hanem az utolsó tíz év valamelyikéről. Már pedig a papirfogyasztás évről-évre rohamosan emelkedik, főképen Európa keleti részén és Közép-Amerikában.

Összevetésével a viszonyoknak Baross a székely nép életében nevezetes fordulatot alkotó és korszakot jelölő reformokat akar életbeléptetni és a székely főispánok és törvényhatóságokhoz nagyfontosságú és államférfiu nagy körültekintéssel kidolgozott leiratot intézett, melyet örömmel fogad mindenki, a ki a bajok orvoslását várta.

Különös figyelmet és gondot kíván fordítani a leirat szerint a miniszter arra, hogy a székely vármegyék területén oly iparágak létesíttessenek, melyeknek természetes alapfeltételei a helyi viszonyokban megadva: mit főképen hangsúlyozni kell.

A kiváló fontosságú leirat, melynek minden pontjában foglaltak a legnagyobb elismerésre méltó tervek, szövege szerint a következő:

A külföld és jelesen a Románia felé irányuló kivándorlás már hosszú idő óta állandó bajját képezi a székely népmozgalomnak.

Ezen ügy úgy a sajtóban mint társadalmi téren is már régebb idő óta megbeszélés tárgyát képezte ugyan, gyakorlati eredmény azonban mai napig alig volt elérhető.

Az ügy fontosságánál és annak főképi ipari és közgazdasági jelentőségénél fogva kötelességemnek ismerem azzal behatódobban foglalkozni s azt különösen oly irányban tenni megfontolás tárgyává, hogy lehetséges-e és minő eszközökkel lehetséges ezen jobbára munkakeresésen alapuló vándorlást áramlatot kelet, illetve Románia helyett inkább nyugot felé, vagyis a magyar korona országainak belső területére irányítani és ezt a becses, nemzeti szempontból is fontos népet hazánk és nemzetünk számára megtartva, értékesíteni?

A legnagyobb kéziratgyűjteményt egy amerikai író, Becher Stowe gyűjtötte össze, kinek a rabszolgaság ellen írt „Tamás bátya kunyhója“ regénye akkora feltűnést okozott, hogy az író a világ minden részéből érkezett üdvözlő leveleket, feliratokat, hatóságok dísz-okiratait képtelen volt elolvasni, s rokonai, ismerősei bontogatták föl a leveleket, melyekről aztán röviden referáltak. Évekig tartott ez, a meddig tudniillik a híres regény különböző nyelvek fordításában elterjedt. Becher Stowe ezenkívül államférfiakkal is élénk levelezést folytatott a rabszolgaság eltörlése ügyében s a legnevezetesebb férfiakról is levelek jutottak birtokába. A kéziratok gyűjteménye 26 nagy kötetből áll és 562,848 nevet foglal magában. Ott van az a felhívás is, melyet 1854-ben az angol női intézetek amerikai testvéreikhez a rabszolgaság eltörlése végett, s melyet Anglia minden előkelősége aláírt.

A német császár postagalambjai. Helgoland átadásának idejében a „Konstantinos“ nevű görög gőzhajó, mely Angliában szentet vett föl, Hamburgba indult. A következő kedd délelőtt-jén, mikor már a német partok közelében hajózott, sűrű, átláthatlan köd ereszkedett a tengerre. Ekkor Bieti kapitány a parancsnoki hidon egy galambot vett észre, melyet az egyik matróz meg is fogott s a szokáshoz híven a szakácsnak adta át elkészítés végett. Mikor a szakács az állatot kivégezte, jobb lábán kis gyűrűt talált, melybe betűk voltak vésvé, szárnya alatt pedig írásjegyek voltak. Az

ennek lehetősége az illető tényezők rendszeres együttműködése mellett, előttem gyakorlatilag annyival is inkább keresztülvihetőnek látszik, miután most már az új személydijszabás következtében a foglalkozás keresés lehetetlensége, melyet eddig a magas utazási költségek okoztak, mondhatni teljesen megszűnt. A jelenleg fennálló igen mérsékelt személyszállítási díjak ugyanis alig képezhetnek most már nehézséget arra nézve, hogy a legszerényebb anyagi viszonyok közt levő székely iparos vagy munkás is, az ország bármely vidékére eljuthasson és hogy a megélhetés és anyagi gyarapodás eszközeit itthon is megtálaszassa, nem kellvén e miatt a külföldre vándorolni és idővel ott, lehet jólétet szerezni, de ezzel aranydrága nemzetiségét esetleg elveszíti.

Hogy pedig megvannak itthon is a megélhetésnek bőséges módjai, csak azon tényre utalok, hogy sajnos tapasztalható, miszerint nagyobb vállalatokhoz, építkezésekhez, ipari és gyári foglalkozásokhoz még mindig jelentékeny számmal hozatnak be munkásokat a külföldről, a mi azt mutatja, hogy az ország számos vidékén hasznát hajtó foglalkozás bőven található.

De azt is tapasztalom, hogy a gyárak keletkezése és ezek által a munkás kézben nagyobb mérvű igénybe vétele következtében, mezőgazdaságunknak is fokozottabb mérvben kell — legalább az ország egyes részeiben — munkás hiánnyal küzdenie.

Mindezekre időszerűnek tartom méltóságod figyelmét felhívni, eleve kijelentvén, miszerint azon mindenestre csak elismerést érdemlő törekvés, hogy a székely népnek ez ország határain belül foglalkozást kereső tagjai

esetét rögtön megjelentették a kapitánynak, a ki mindjárt tudta, hogy postagalambbal van dolgnak. Hamburgba érkezve, megtudta, hogy a megölt galamb azok közül való volt, melyet Vilmos császár bocsátott el Helgolandból Augusztus császárnéhoz, s melyek közül kettő nem érkezett meg. Mikor a „Konstantinos“ a következő napon Hamburgból visszaindult Görögországba, megint nagy köd volt s ismét egy postagalamb szállott a hajóra, melyet szintén elfogtak. Ez a galamb is a német császáré volt s azért a legnagyobb gonddal őrizték a hajón. A napokban kötöttek ki Patrasban s a kapitány a galambot egy nagykereskedő barátjának adta. Ez az állatot magával vitte Athenbe s átadta Trikupis kisasszonynak, a görög miniszterelnök nővérének, ki azt vissza fogja küldeni a német császárnak. A galamb koromfekete színű, a jobb lábára húzott gyűrűbe kis korona, a P. H. S. betűk, a 4-es szám, továbbá 1890. vannak vésvé. Szárnyai alatt két hosszú V s közülük egész sereg más betű olvasható.

A szeszese italokkal való visszaélés korlátozására nemzetközi kongresszust tartottak Christianiában. A kongresszuson kétszázhuszonnyolcz különböző nemzetiségű tag vett részt. A tagok mind megegyeztek abban, hogy a szeszese italokkal való visszaélést korlátozni kell. Csak abban tértek el egymástól, hogy tiltó rendszabályokat alkalmazzanak-e a szeszese italokkal való visszaélés ellen, mint azt az angol tagok kívánták, vagy pedig csupán mérsékelni igyekezzenek az e dologban való visszaélést. Végre is ez az utóbbi

céljük elérésében a lehetőségig támogatásának, a magam részéről elősegíteni kötelességemnek ismerném, és hogy a szükséghez képest az ország határain belül munkakeresés céljából utazó székely iparosok, illetve munkások részére a jelenleg fennálló olcsó személyszállítási díjaknak s esetleg munkaszüneti díjaknak s az esetleges további mérséklésre is hajlandó volnék.

A jelzett irányban és a fentebbiek kapcsán tehát a következőket ajánlom Méltóságodnak:

1. Tény, hogy már is fontos közgazdasági tényezőt képező több nagyobb gyárral birunk s ezen felül örömdetesen tapasztalható, hogy ujabban több jelentékeny gyár van keletkezésben.

Ezen gyáraknál jó munkás elemek, szorgalmas iparos munkások állandó, biztos keresetforráshoz juthatnak és én kész örömmel nyújtanék segédkezet a székely vármegyéknek oda irányuló törekvéseihez hogy a székelységnek ipari foglalkozására, gyári munkásságra hajlammal bíró tagjai ezen gyáraknál leendő alkalmaztatásukat illetőleg céljuk elérésében lehetőleg elősegíttessenek.

2. Az ipari és kereskedelmi pályára képességgel és kedvvel bíró székely ifjakat, jelesebb s kiválóbb iparosoknál kiképzés végett leendő alkalmaztatásukat célzó törekvéseikben szintén hajlandó volnék támogatni s esetleg a rendelkezéseimre álló anyagi erőkmérvéhez képest ösztöndíjakban is részesíteni.

3. Kiváló figyelmet és gondot kívánok továbbá fordítani arra is, hogy a székely vármegye területén oly iparágak létesíttessenek, melyeknek alapfeltételei a helyi viszonyokban megadva, s a melyek iránt a lakosságban is a hajlam feltalálható; nemkülönben arra, hogy a már létező iparágak fokozatosan fejlesztesse, illetve megszilárdíttassanak, a gyártmányok eladását lehetővé tétessék, illetve megkönnyíttessék.

Minthogy azonban ezen intencziók legsikeresebben a társadalmi tevékenység terén valósíthatók meg, bizton számíthatni vélek Méltóságodnak ugyanezen szellemtől áthatott buzgó tevékenységére és hazafias közreműködésére.

4. A székely vármegyék területén kívül eső mezei munkára való utazás tekintetében, ngyszintén netaláni telepítések megkönnyítése érdekében a magam részéről szintén kész vagyok lehető támogatást nyújtani mindabban, a mi hatáskörömbe esik.

Mindezeket csak általánosságban kívántam

felfogás, melyre a svéd rendszer alkalmas példát szolgáltatott, lett a győztes. A svéd rendszert tudvalevőleg már Norvégiában is elfogadták, s ennek az eredménye, hogy Norvégiában a szeszfogyasztás lényegesen csökkent. Ez a rendszer abban áll, egyfelől józansági egyletek alakulnak, melyek tevékenyen toborozzák tagjaikat a nép legalsóbb rétegeiben. A pálinkamérést a községek vették kezükbe, s a korcsmák számát igen megszorították. Bismarck herceg, mint egyik kongresszusi tag, Lammer mondta, szinte a svéd rendszer mellett nyilatkozott.

Háromszázezer frank egy elejtett szóért. Több évvel ezelőtt egy Bellamy nevű bresti közjegyző a finistéri esküdtszék előtt állott a hamisítás vádjá alatt. A mentő tanúk között kihallgattak egy Huet nevű gazdag kereskedőt is, ki úgy nyilatkozott, hogy 300,000 frankot is kész fizetni, ha ez a Bellamy megmentésére kell. E valószínű nagy hatással volt a juryre, s meg lévén győződve, hogy a felek kárt nem szenvednek, felmentette a vádlottat. Kézzel utóbb újabb vádak merültek fel Bellamy ellen, ki most már megszökött; távollétében életfogytiglani fegyházra ítéltetett. Vagyonára csőd nyitattott s a teher tetelesen meghaladván a vagyont, a gondnok, ki azon nézetben volt, hogy az esküdtek előtt tett nyilatkozat kezességét állapít meg, szaván fogta Huet urat s beperelte. 1888. május 22-én a bresti törvényszék el is ítélte alperest azon esetre, ha a tar-

jelezni, mint oly módozatokat, melyek ezen figyelmet érdemlő kérdés kívánatos megoldásánál beható megfontolás tárgyát képezhetik s a bajt ha nem is teljességgel, de legalább részben orvosolni képesek.

Egyébiránt a baj orvoslásának módozatai legcélszerűbben és eredményesen csakis a helyi viszonyok gondos megfigyelése alapján ismerhetők fel.

Ennélfogva midőn ezen ügyet tekintettel annak közgazdaságilag nagy fontosságára az általam jelzett irányban is Méltóságod figyelmébe ajánlanám, felkérem egyuttal, hogy nevezetesen a helyi viszonyoknak, valamint egyes vidékek népességi, ipari és egyéb közgazdasági viszonyainak állandó és gondos megfigyelése és megismerése alapján, ugy a vármegyének hivatalos keretében, mint a társadalmi tevékenység útján is saját hatáskörében is kezdeményezni, buzdítani és közreműködni, különben pedig a fennforgó viszonyokra nézve engem tájékoztatni és a felvetett kérdés gyökeresebb megoldásához vezető kronikét javaslatait hozzám felterjeszteni sziveskedjék.

Megjegyzem végül, hogy hasonló felhívást intéztem a többi székely vármegyék főispánjaihoz, ugyszintén az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesülethez és a székely művelődési és közgazdasági egyesülethez.

SZEMLE.

Ha még szükség lett volna valamire, a mi eloszlassa az aggodalmakat, melyek a német császár oroszországi látogatását netán kísérhették, az megtörtént akkor, mikor uralkodónk ugyanannak a német császárnak szíves meghívását a német hadseregnek Liegnitz mellett tartandó zárógyakorlataira elfogadta.

A meghívás kevéssel következhetett be az után, hogy II. Vilmos császár oroszországi útjának fáradságaitól megpihent. S ő felsége, a mi uralkodónk, még pihenőt sem engedve magának az alföldi nagy hadgyakorlatok után, siet a meghívásnak eleget tenni, egyenesen a táborozásból utra kél s már utban van a találkozó pontul megjelölt Rohnstock felé.

S hogy a találkozás természete felől egy pillanatra se legyen kétségben a világ, már ma tudva van, hogy ő felsége látogatását a német császár a jövő hó folyamán viszonzni fogja.

Utóbbi időkben oly gyakoriak voltak az uralkodók találkozásai, hogy a világ szinte megszokta azoknak semmi fontosságot nem tulajdonítani,

tozás nagyobb a vagyonnal; a főtörvényszék helybenhagyta az itéletet. Valami alaki kérdésen az ügy most ismét a bresti törvényszék elé került. Erdemben tárgyaltak s most a tömeggondnok kimutatta, hogy a passivum kerek 1,300,000 frank. A törvényszék most már feltétlenül elítélte Huet urat a 300,000 frankban.

Kölesönző intézetek. A mily mértékben növekszik a pénzkölcsönző intézetek száma, olyan mértékben gyarapodnak egyéb más kölcsönző intézetek is, melyek ideig-óráig ellátják a megszorult emberiséget fuom modoru inassal, asztali készlettel, szőnyegekkel, utazó bundával, vadász fegyverrel, zongorával stb. Nem is említve, hogy minden ur és asszonyság rangjának megfelelő dísz ruhával is elláthatja magát. Berlinben élelmes vállalkozók most már lakadalmi kellékeket is kölcsönöznek; teljes menyasszonyi ruhát, ékszert, fényes asztali terítéket megfelelő virágokból készített, egyéb dísznövényekkel, zenekarral és megfelelő szolgálattal. Mindent lehető jutányos áron. Ha már a temetésekhez való készletet és pompát kivétel nélkül a temetőző egyesületek szolgáltatják, mért ne lehetne a kölcsönző egyéb családi eseményekre is kiterjeszteni.

Ivóvízről gondoskodó társulat. London annyi sok jótékony egyesülete közt van olyan is, amely arról gondoskodik, hogy nyilvános kutak legyenek minál nagyobb számban, emberek és álla-

vagy legalább nem akkorát, a minőt kétségkívül megérdemelték. A közönség úgy tapasztalta, hogy egy-egy ilyen látogatás után épen semmiben sem változik az idők folyása, hanem marad minden a régiben s így mintegy igazoltnak tűnt föl az a következtetése, hogy az ily látogatásoknak voltaképen nagyobb politikai jelentősége talán nincsen is. Holott éppen abban, hogy még nem került fordulóra a történelem kereké s nem indult katasztrófa elé a világ, éppen abban rejlett az uralkodók utaztatásának, legalább a német császár utazásának rendkívüli nagy fontossága.

II. Vilmos császár, a kit ifjúkori lobbanékony természetéből ítélve olyan uralkodónak voltunk hajlandók tartani, kinek atyja és nagyatyja harci dicsősége nyugtalanítani fogja álmait, uralkodásának rövid ideje alatt a világbeke valószínűs koronázó utazó ügynökének bizonyult, a ki nem sajnál semmi fáradságot és erőfeszítést, csakhogy azt a rettenetes csapást, melyet egy háború vonna Európa fejére, a mennyire töle telik, elodázza.

Legutóbbi orosz útja is e célnak szolgált. Autokrata módra kormányzott államokban, — s Oroszország egészen az, de Németország is még egy kicsit az — még mindig irányadó a népek sorsára és az uralkodók között fennálló személyes viszonyra. S legalább is szokatlan egy látvány lenne, ha két uralkodó, a ki még az imént testvéreileg ölelte egymást kebelére, már néhány hónap múlva egymás népének vérében gázolna hadaival. S a narvai találkozásnak kétségkívül nem volt egyéb célja, mint a két uralkodó személyes jó viszonyának dokumentálása és megpecsétlése által a békének ismét egy kis időt szerezni, annyi időt legalább, a mennyire az ily barátságos érintkezésnek oly hatása lehet, hogy az ellenségeskedésnek rögtönös kitörését teljes érthetlenné és igazolatlanná tenné.

Hogy II. Vilmosnak oroszországi látogatásával csupán ez a célja volt és hogy ezt a célt el is érte, abban alig kételkedhet valaki. De már az iránt inkább merülhetek föl kétfélek, hogy az ifjú császár a béke biztosítása érdekében kifejtett fáradozása közben nem ment-e el a szükségesnél messzebbre s megtartotta-e ezt a határvonalat, a melyen túl menve, már alapos aggályokat keltett volna szövetségeseiben?

Azt hogy nem ment túl s hogy nem szövetségesei érdekének sértésével vagy kockáztatásával vásárolta meg a békének újra egy hosszabb vagy rövidebb idejét, azt heigazolni s a világ elé állítani a célja I. Ferencz József és II. Vilmos mostani találkozásának.

Mert ez a találkozás nem jöhetett volna létre máskülönben. S ebben rejlik az óriási különbség a narvai és a rohnstocki találkozás között. Ez

tok használatára. Harmincz év előtt alakult e társaság, melynek működése nem csupán magára Londonra terjed ki. Országutakon, mezőkön, falvakon is állít jó kutakat. Londonban 423 kutat készített, leginkább a szegények lakta városrészekben. Tekintélyes vagyonnal rendelkezik s évenként 4—5000 font sterlinget fordít kutak építésére.

Óriási óra. Filadelfiában, a városház tornyán akkora órát helyeznek el, hogy az órákat mutató lap átmérője tíz méter, a perczmutató 4, az óramutató pedig harmadfél méter. Megfelelő arányu a belső szerkezet is, hogy a felhúzás, a toronyban elhelyezett gőzgéppel történik, mert az órát üto szerkezet kölönöze maga 500 mázsa. Az órát villammal világítják, s azért készítik oly nagyra, mert a városház tornya az egész városba ellátszik és a kívülágitott órát éjjel is mindenütt látni lehet.

Az ablakúveg Khinában. Még nem oly régen a khinai császár palotájának ablakait is csak papírral ragasztották be. Most már üveg van az ablakokba vágva. De általában használni kezdik már az ablaküvegeket a khinaiak. A vagyonosabbak főleg a színes üvegeket kedvelik. Belgium üvegyárai évről-évre több ablaküveget szállítanak a khinai birodalomba.

utóbbi újabb manifesztációja lesz annak, hogy a béke fentartásának nagy célja, a melyre a közép-európai szövetség alakult, egyelőre megint biztosítva kell lennie még továbbra is, mert hatalmas, erős öre, a hármass szövetség éberen virraszt fölötté a bármilyen farszót és kéjelmetlen e földadat, nem fírad el bele.

Manifesztációja kíván lenni annak, hogy semmi nem jött közbe újabban, a mi a közép-európai három hatalom szövetségének bensőségét megzavarhatta volna, hogy fönnáll rendületlenül és szilárdan a szövetekezésből származó kötelezettségeit híven teljesíteni mindenki fél készen áll. S ez e találkozásban a megnyugtató.

A rohusztocki találkozás külső fényben és ünnepekben talán nem lesz olyan gazdag, a minő a narvai volt. De jelentősége nem lesz annál kisebb. Már az, hogy míg Narvánál csak fényes harczjátékot rendeztek a vendégszászár gyönyörködésére, míg a komoly manőverek egészen másutt tartattak, addig itt a német hadsereg öszi nagy gyakorlatainak záró jelenetei fognak lefolyni uralkodónk szemei előtt s módot nyit neki, hogy saját szakértő szemeivel győződjék meg a szövetséges haderő valódi értéke felől, már ez maga mutatja a különbséget.

De ha nem lesz is itt annyi petárda, kivilágítás, muzsika és más parádé, mint a mennyi Narva körül szerepelt, külső jelekben sem lesz azért hiány, melyek e találkozás fontosságát mindenki előtt világossá tehetik. A találkozóknak képviselve lesznek a német souverain udvarok uralkodó házaik előkelő tagjaival, maga a szász király is jelen lesz s ki nélkülné ebben bizonyosságot annak, hogy a velünk kötött szövetségnek a német birodalomban külön-külön az egyes államok is barátai. S ott lesz a harmadik szövetséges, Olaszország afrikai birtokainak főparancsnoka által képviselve. S a bár nem szövetséges, de életérdekei által a szövetség támogatására nagy mértékben utalt, Anglia is jelen lesz uralkodó házában három tagja által.

A közép-európai szövetségnek intenzitása, ereje, rendületlen szilárdsága alig volt még valamikor oly tüntető alakban bemutatva, mint ez alkalommal lesz. A kik talán Németországnak a szövetségtől eltántorodására, vagy Anglia elhidegülésére számítottak, mint oly elemekre, melyek a közép-európai szövetségben megindíthatnák a vegy bontási proczessust: azoknak a rohusztocki találkozás keserű kiábrándulást fog szerezni.

De ez az ő bajuk. A népek millióinak, kik a béke áldásait biztosítva akarják látni, azt a megnyugtatót fogja megadni e fejedelmi találkozás, hogy azok vetése, kik a béke megzavarhatásának idejére várnak, még mindig nem érett meg a kassa alá.

Különfélék.

— **Időjárásunk** az utóbbi napokban alig mutat némi változást. Borura derű, majd meg hideg szelek következnek, de mindig egyformán kellemetlen és hűvös az idő. Szombaton reggel az ég kitisztult, s hozott olyan dért, hogy novemberre is elég lett volna.

— **Nekrológ.** Özv. Kovácsi Tamásné szül. Gidófalvi Csiszér Anna f. hó 18-án reggeli 6 órakor 86 éves korában, özvegyiségének 33 évében véglegesen következett be a jobbélre szenderült. Hült tetemei f. hó 21-én délelőtt 10 órakor fognak az ev. ref. egyházi gyászszertartás után a családi sírboltban elhelyeztetni. Békélangjen porai felett!

— **A sorhadhoz tartozó tartalékosok** ellenőrzési szemléje Kézdí-Vásárhely város részéről okt. 16-án, Kézdí járás részéről 17., 18., 19. és 20. ik napjain fognek megtartatni.

— **Szinészet.** Zoltán Gyula szinigazgató kérés nyújtott be a kézdívásárhelyi tanácsnak, hogy nov. 1-től szini előadásokat rendezhessen. Ezen kérés a tanács elutasította, mivel a tanácsház nagyterme — mely előadások tartására egyedül alkalmas helyiség — október havától kezdve jótékonycéltű előadásokra le van foglalva.

— **Figyelmeztetés.** A mindennapi és ismétlőiskola köteleseket figyelmeztetem, hogy büntetés terhe mellett a beiratkozást azonnal teljesítsék. Kézdí-Vásárhelyt, 1890. szeptember hó 18-án. Bartók Károly s. k., polgármester.

— **Ki ne ismerte volna** Csolnakosi uramat, azt az élő örök-mozdonyt, ki ott tipegett-csoszogott évek során a kézdívásárhelyi utcákon. Az ő csodálatos apró lépteivel s még csodálatosabb örök menésével, bejárta a várost, vidéket; mindig cél nélkül, mindig ment, míg tegnapelőtt a menő-gépezet megszűnt a nyughatatlan lelket szolgáló s a szegény ember örök nyugalomra tért. Hajdan Csolnakosi uram vagyonos uri ember volt. Előbb elveszté vagyonát s az után eszt s azóta járt-kelt szüntelen. A halál igazán jótétemény volt rá nézve. A temetési költségeket Kézdí-Vásárhely város fedezte.

— **Meghívó.** A háromszék megyei tanítótestület kézdí járásköre Kézdí-Martontalván folyó évi szeptember 27-én d. e. 9 óráltól kezdve gyűlést tart, a következő tárgysorral: 1. Előnk megnyitó beszéd. 2. Szabó Lászlár helybeli tanító gyakorlati tanítást tart az énekből. 3. A gyakorlati tanítás bírálat. 4. Quintett, előadva a márkos-martontalvi zenekar által. 6. Kiss Zsigmond karatnai községi tanító ismerteti dr. Török István „Magyarország története” című művét. 6. Női duett, előadja Pollák Augusta márkosfalvi tanítóé és Székely Melinda kézdívásárhelyi tanítóé. 7. A női munka köréből választott tétel felett vitatkoznak Szentpéteri Mariska torjai tanítóé és Székely Málna kézdívásárhelyi tanítóé. 8. Magyar György maksi tanító értekezést olvas fel. 9. A közoktatási és társadalmi mozgalmakról tájékoztató bizottság jelentése. 10. Indítványok. A tagokat és tanítgy íránt érdeklődőket tisztelettel meghívja előnk megbízás folytán: Dálnok, 1890. évi szeptember hó 19-én. Benkő József, köri jegyző.

— **A király köszönete.** Ő felsége a székelyhídi hadgyakorlatok alkalmából három legfelsőbb kéziratot bocsátott ki, egyet Albrecht főherceghez, mely a közös csapatok dícséretét tartalmazza, egyet József főherceghez, és egyet pedig Szápáry miniszterelnökhöz, melyeknek szövege a következő:

Kedves gróf Szápáry!

Az alattvalói szeretet, hű ragaszkodás és lojalitás oly sokféle jelei, melyekkel a legközelebb mult napokban e vidéken mindenütt, kiválóan pedig Nagyvárad és Debreczen városokban találkoztam, nagy meglepédesemre szolgáltak és mindenkor örömeteljesen fogok azon, bár kevés órákról megemlékezni, melyeket már hosszabb idő óta táplált óhajtatásom teljesítésében e helyeken töltöttem.

Megbizom Önt, hogy a hazafias hű érzelmeknek ily szívreható s Altalam mindenkor, de különösen a magyar Alföld e főközpontjaiban nagyrabecsült nyilvánulásiért, mindazokkal, kik e szívélyes és lelkes fogadtatásban versenyeztek, első sorban pedig a fennevezett két város derék lakosságával, fejedelmi mélyen érzett köszönetemet és elismerésem tudassa.

Kelt Székelyhídon, 1890. évi szeptember hó 15-én.

Ferencz József s. k.

Gr. Szápáry Gyula s. k.

Kedves rokonom, József főherczeg ur!

Székelyhid vidékén tartott hadgyakorlatok befejezése után különös meglepédesemre szolgált, az ezen gyakorlatokban résztvett honvédsapatoknak jó kinezésük, a fentartott rend és szabatoság miatt teljes meglepédesemmel kifejezni és kiemelhetni, hogy nemcsak a részletes kiképzésben és a kisebb csapatok vezetésében, hanem a nagyobb hadtestek vezetésében is nagyon lényeges és örvendetes előmenetek lettek téve.

Ezen szép eredményben felismerem épp úgy Kedvességének magyar honvédségem harczszerű kiképzésére mindenkor irányuló ösztönzését, valamint a csapatok öntevékenységet és köteleesség-hűségét. Kedvességének sohasem lankadó fáradságáért legmelegebb köszönetemet mondva, megbizom Önt, hogy az ezen hadgyakorlatokban résztvett parancsnokoknak és csapatoknak teljes meglepédesemet tudtal adja.

Kelt Székelyhídon, 1890. évi szeptember hó 16-án.

Ferencz József s. k.

— **Izgató oláhok.** A brassói „Gazetta Transilvaniei” oláh újság két szerkesztője Muresian Aurél és Popu Traján, kiket a kolozsvári esküdszék izgatás miatt hat heti, illetőleg egy évi államfogházra ítelt, tudvalevőleg semmiségi panaszt jelentettek be az esküdszék verdiktje ellen. A királyi kuria a semmiségi panaszt elvetette.

— **A granadai Alhambra égése.** Az arab építészete remeke, a világ hét csodájának egyik legértékesebbje a granadai Alhambra-palota e hó 16-án összes műkincseivel együtt teljesen leégett. Az a gyanyu forog fenn, hogy a tüzet gyújtogatás, tehát modern Herostrates merénylete okozta. A vizsgá-

lat erőlyesen folyik. Lehetetlen teljesen kifejezni a művelt Európa veszteségét, mely e tűz által érte. Az Alhambra (magyarul piros ház) valamikor a khalifák vára, a Granadában székelő mór királyok székhelye volt, az utóbbi időben spanyol erőd. A várostól mintegy félóránnyira fekvő hegyen, sürtőlombok közül tekint alá a völgybe, melyet a Darro hullámai mosnak. Háromnegyed óra alatt sem járhatnók körül harmincz torony, mecsetek, templomok, paloták, fürdők, vízvezetékek, híres szökőkutak, lakóházak s udvarok által ellepett területét. A 13. században hozta létre Mohamed-Ibn el Olmar, egy a Nassudák granadai dinasztiájából származó khalifa s azóta a legváltozatosabb történelmet élte át. Legszébb részei a bibor-torony (Torres vermejos), az igazság kapuja, az Alberca-udvar, mely a palota oszlopcsarnokait tartalmazza, s a melyben a tűz is támadott, az oroszlan-udvar, a két nővér terme, az Abencerrage ok csarnoka és több Mindezeknek épületi anyaga magában is becses; a nemes érczeket, alabástromot, s a legértékesebb faemeket pazar kézzel alkalmazták minden felé.

— **Magyarosodik-e a csabai tótság?** A király Nagy-Váradon léte alkalmából Békésmegyei küldöttsége is tiszteletgel a többi törvényhatóságokkal nála és ő felsége többeket kitüntetett megszólítással. Péky Antal csabai plebánostól azt kérdezte a király, hogy: „Csaba tótajku lakossága magyarosodik-e?” Mire Péky azt felelte, hogy: „Igen is, annak rendje és módja szerint.” Ő felsége mosolylyal fogadta a plebános e kijelentését. Hogy pedig ez az „annak rendje és módja” szerint való magyarosítás mit jelent, arra nézve azt írják Csabáról, hogy míg az ötvenes években alig tudott ott ezer ember magyarul, most alig van ezer ember, a ki nem beszél magyarul a 24,000 lakos közül.

— **Kutusov kardja.** Néhány nappal ezelőtt Pétervárott egy zsidósbolt kirakatában egy ur meglátott egy rozsdás kardot. Mikor közelebbről megnézte, a következő feliratot látta bevéve: „A győzelmes hadvezérnek, Kutusovnak — a hálás Pétervár városa.” Ez volt tényleg az a diszkard, melylyel a főváros Kutusovot megajándékozta a smolenszki ütközet után. Az idegen 25 rubelt ígért a kardért, a zsidósbolt 100 rubelt kért és azt meg is kapta. Másnap eladta a kardot nyolcezer rubelért, új tulajdonosától pedig az orosz muzeum vette meg 25,000 frankért.

— **A vetélytárs boszuja.** Furján József bábonyi fiatal legényt a napokban meggyilkolva találták a faluhoz közel levő kis bódrei pataokban. A holttest fején két lött seb volt. A meggyilkolt zsebében ott volt pénze, meg ezüst zsebjárja is. A gyilkosság tehát csak boszúból történt. A csendőrség ezen a nyomon indult el s alapos gyanuja volt Pula Pistára, kit el is fogott. Pula Pista ugyanis ugyan azt a leányt szeretett, kit Furján, de a lány Pistához húzott, ki azért még is féltékeny volt reá s elhatározta, hogy vetélytársát elteszi láb alól. Kicsalta Furját a mezőre s itt agyonlőtte. A holttestet azután bevonszolta a patakba, hol meg is találták. A csendőrség Pulát csak hosszas keresés után találta meg Nagy-Szokolyban. Itt el is fogták s átvitték Bábonyba, hol töredelmesen bevallott mindent.

— **A román királyné életveszélyben.** A román királyné nemrégiben, mikor Conway Castlet meglátogatta, életveszélyben forgott. Seta közben a romban fekvő kastély egyik menyezett nélküli szobájában, melyet téliöld fut be, a lomb között egy alvó baglyot látott meg a királyné s gyermeki örömmel figyelmeztette a nagy madárra a kisérteben levő udvarhölgyeket. Később a királyné a baglyot a rom egyik magasabban fekvő pontjáról akarta megfigyelni és rálépett az alacsony falra a nélkül, hogy észrevette volna, hogy a téliöld lábait előtt egy 40 lábnyi mélységet takar. A királyné már épen rá akart lépni a zöld lombra, a mikor a kisérteben levő urak egyike megragadta a karjánál. Oda érkeztek erre mindannyian s a kastély felügyelője elbeszélte, hogy évekkel ezelőtt egy ember ezen a helyen életét veszítette. A királyné megköszönte életmentőjének gyors elhatározását és a társaság kocsin visszatért.

— **Helyreigazítás.** A „Székelyföld” f. évi 73-ik számában a „Kézdívásárhelyi Önkéntes Tüzoltó-Egyet” parancsnoksága által közétett köszönetnyilvánításból tévedésből kimaradt: a kézdívásárhelyi m. kir. honvéd altiszti olvasó- és zeneegylet 1 frt 70 kros és Balog János ur 10 kros adománya, valamint özvegy Csiki Józsefné helyett „ügyvéd Csiki Józsefné” olvasandó, mit ezennel a legnagyobb készséggel helyre igazítottunk.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Ifj. Dobay János.

Hirdetések.

5252525252525252

Egy 3, esetleg 2 éves tenyész és egy 2 évbe járó tenyész-képesnek ígérkező
BIKÁT
keres K.-Szentlélek közséje.

5252525252525252

Kiadó ház.

A Kantába lemenő fő-utczában lévő Nagy József-féle kőház felső emeletén lévő hátulsó rész, mely áll 2 szoba, 1 konyha, kamara, pincze, istálló és udvarból, kiadandó. Értekezhetni Kézdi-Vásárhelyt Dávid Gyula és társa uraknál.

2525252525252525

Hirdetmény.

Alólirott van szerencsém becses tudomására hozni, miszerint megérkeztem Budapestről, hol a
női szabászatot

tanultam s ott e szakmába több ideig működtem és tanítottam teljes jártassággal; szándékomban van

tanfolyamot

nyitni; házhoz járva vagy lakásomon, igen előnyös feltételek mellett.

Továbbá elvállalok női ruhakészítést a legújabb divat szerint, angol és francia mód szerint több-féle kiállításban, ugyszintén női fejéket, fejkötőket, kalapdiszítéseket, egyszóval a női divat bármelyik ágában teljes jártassággal bírok.

Felkérem tisztelettel, kik a tanfolyamon részt venni akarnak sziveskedjenek megkeresni lakásomon, Kézdi-Vásárhelyt Dézsi János házában.

Becsés pártfogásukat kérve

teljes tisztelettel

özv. Angyal Jánosné,
női szabásznő.

A legnépszerűbb és a leg-
elterjedtebb
magyar napilap.

X-ik évfolyam.

A legnépszerűbb és a leg-
elterjedtebb
magyar napilap.

BUDAPESTI HIRLAP.

Szerkesztők és laptulajdonosok:

Csukási József és Rákosi Jenő.

A „Budapesti Hirlap“-nak a hazai művelt olvasóközönség vetette meg alapját. A lap eleitől fogva megértette a magyar közönség szellemét, minden pártérdek mellőzésével küzdött nemzetünk- és fajunkért, ez egyetlen jelszóval: **magyar-ság!** Viszont az ország legkiválóbb intelligenciája is azonosította magát a lap-pal, fölkarolva azt oly módon, mely páratlan a magyar újságírás történetében. A hazai sajtóban máig a legfinnyesebb eredményt a „Budapesti Hirlap“ érte el; leg-népszerűbb, legelterjedtebb lapja az országnak.

A „Budapesti Hirlap“ **politikai czikkeinek** iránya, mint eddig, ugy ezentul is mindenkor nemzeti és a pártérdekektől független. **Politi-kai hírei** széleskörű összeköttetések alapján a legmegbízhatóbb források-ból származnak. Az országgyűlési tudósításokat a gyorsírói jegyzetek alapján szerkesztik. Magyarország politikai és közléte felől távirati értesülésekkel lát-nak el rendes levelezők, minőkkel minden városban, sőt nagyobb községben is bir a lap. „Budapesti Hirlap“ **távirati tudósításai manap már teljesen egy tokon állanak a világsajtó legjobban szervezett hírszolgálatával.** A „Budapesti Hirlap“ **Tárcza-rovata** a lapnak egyik erőssége és mindig gondot fordít rá, hogy megma-radjon előkelő színvonalán. **A napirovatokat** kitünő zszurnalisták szerkesz-tik s e helyi értesülés ismert legügyesebb tudósítókra van bízva. **Rendőr-ségi és törvényszéki rovatai** külön-külön szerkesztői a főváros sötét eseményeit is mindig oly hangon tárgyalják, hogy a „Budapesti Hirlap“ helyet foglalhat **minden család asztalán.** A **közigazdasági rovatban** a magyar gazda, birtokos, iparos, kereskedő megtalálja mindazt, a mi tájéko-zásra szükséges. **A regényesarnokban** csak kiváló írók legújabb mű-veit közli.

Az előfizetés feltételei: Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr. Az előfizetések vidékről legcélszerűbben postautalvány-nyal eszközölhetők következő czim alatt: **A „Budapesti Hirlap“ kiadó-hivatalának, IV. kerület, kalap-utca 16. szám.**

1—3

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

M e n e t r e n d.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1890. június hó 1-től.

Érvényes 1890. június hó 1-től.

A l l o m á s o k			Vegyes vonat	Sze- mély- vonat	Gyors- vonat	A l l o m á s o k			Vegyes vonat	Sze- mély- vonat	Gyors- vonat
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)					Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N-Sze- ben felé)	(érk. ind.)		10.32 10.42	3.13 3.18	
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)		4.— 4.70	10.32 10.50	2.43	Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé)	(érk. ind.)		12.23 1.23	4.36 5.06	7.51
Botfalu	"		4.44	11.04		Nagy-Enyed	"		1.50	5.24	
Földvár	"		5.04	11.18		Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vá- sárhely felé)	(érk. ind.)		2.36 2.46	5.57 6.08	8.41
Mogyorós	"		5.10	11.30		Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk. ind.)		3.23 3.33	6.36 6.42	
Apáca	"		5.40	11.45		Kolozsvár (vendéglő)	(ind. érk.)		5.28 6.05	8.10 8.30	10.48
Köpecz	"		5.47	11.51		Nagy-Várad (vendéglő)	(érk. ind.)		10.41 11.06	12.41 1.09	2.08
Ágostonfalva	"		6.06	12.06		Budapest	(érk.)		6.35	8.15	7.15
Alsó-Rákos	"		6.35	12.27		A ☐ foglalt számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 47 perczig számított éjjeli időt je- lentik.					
Homoród	"		6.54	12.39							
Kacza	"		7.17	12.56							
Bene	"		7.39	1.12							
Erked	"		8.11	1.34							
Héjasfalva (elágazás Sz.-Udvarhely felé)	(érk. ind.)		8.38 8.47	1.49 1.59							
Segesvár (vendéglő)	(ind.)		10.40	2.59							
Medgyes	(ind.)										

Brassóból Bukarest felé a vegyes vonat indul délelőtt 9 óra 48 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 23 perczkor.

Héjasfalva—székelyudvarhelyi vasut.

Héjasfalva	indul délelőtt 12.—	Székely-Udvarhely	indul délután 2.45
Székely-Keresztur	12.31	Bögöz	3.15
Nagy-Galambfalva	1.05	Nagy-Galambfalva	3.41
Bögöz	1.21	Székely-Keresztur	4.18
Székely-Udvarhely	érkezik reggel 1.50	Héjasfalva	érkezik este 4.50

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt.